

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTIQUES I DE SOCIOLOGIA
LLICENCIATURA EN CIÈNCIA POLÍTICA I DE L'ADMINISTRACIÓ
COMPORTAMENT POLITIC (1997/98, Primer Semestre)
Tercer Curs, 8 crèdits, Codi assignatura 20826

Professors: Agustí Bosch (grup 01) i Joan Font (grup 51)

OBJECTIUS

El curs pretén mostrar les teories que expliquen com actuen els ciutadans a les eleccions, de manera que l'alumne estigui en condicions - a final de curs - d'explicar convincentment qui vota quin partit, i perquè.

Donat que hi han altres assignatures en la llicenciatura que aborden els altres temes principals del Comportament Polític, aquesta assignatura es centrarà en l'estudi del comportament electoral.

Hom es centrarà en els països occidentals, prenent una perspectiva comparada.

TEMARI

1. INTRODUCCIÓ

Les principals preguntes entorn el comportament polític dels ciutadans

2. POSICIÓ SOCIAL I VOT

Aquesta lliçó mostra quines són les "clienteles" més habituals dels partits, deixant clar que l'extracció social té una clara influència sobre el vot. El tema introdueix el concepte fonamental de "clivella" com a explicatiu de les pautes de vot més permanents en qualsevol societat.

- a) El naixement de les principals clivelles i la configuració dels sistemes partits als països occidentals.
- b) La clivella de classe.
- c) La clivella religiosa.
- d) Les clivelles ètnico-nacionals i les clivelles centre-perifèria.
- e) El gènere i l'edat com a pseudo-clivelles amb conseqüències electorals.
- f) Una nova clivella? Les clivelles en una societat post-industrial. Les clivelles en una societat d'àmplia intervenció estatal.

Lectures obligatòries:

Lipset, S.M. i Rokkan, S. (1992) "Estructuras de división, sistemas de partidos y alineamientos electorales" en Almond, G et al. *Diez Textos Básicos de Ciencia Política*. Barcelona: Ariel.

3. IDEOLOGIA I VOT

Aquesta lliçó cal entendre-la com una segona part de la lliçó precedent. Si bé a llarg termini, les clivelles donen compte del panorama electoral d'una societat, no ens expliquen el vot individual. Aquesta lliçó - a través de la introducció del concepte "ideologia" - pretén complementar l'explicació del comportament electoral ja mostrada a la lliçó anterior.

- a) La ideologia com a antecedent del vot. La importància de la socialització. La ideologia com a processador d'informació política.
- b) El debat entorn l'utilització d'esquemes ideològics
- c) La identificació partidària com a equivalent americà de la ideologia.
- d) El desalineament i la volatilitat del vot.
- e) El declivi de la ideologia i les "noves ideologies": el post-materialisme.
- f) El vot temàtic.

Lectures obligatòries:

Harrop, M. i Miller (1987) *Elections and Voters*. Londres: Macmillan, capítol 6 capítol 7 i capítol 8.

4. RACIONALITAT I VOT

En aquesta lliçó hom introduirà qüestions que modelen el vot a curt termini, com ara l'estat conjuntural de l'economia. Això acabarà de donar una visió panoràmica de perquè els resultats d'una convocatòria electoral són els que són.

- a) La decisió del votant com una elecció racional. La qüestió de l'adquisició d'informació.
- b) El posicionament dels partits i el model de competència espacial.
- c) L'avaluació dels rendiments del govern i els models de popularitat.

Lectures obligatòries:

Downs, A. (1992): "Teoría económica de la acción política en una democracia", a Almond, G. et al. *Diez Textos Básicos de Ciencia Política*. Barcelona: Ariel, capítol 4.

5. EL CONTEXT I EL VOT

Aquesta lliçó tracta de com l'entorn polític i institucional condicionen la tria electoral que fan els ciutadans. Es tracta també el rol que juguen els partits, en tant que són l'altre actor fonamental del mercat electoral.

- a) El context institucional: tipus d'elecció
- b) El context legal: la influència del sistema electoral.
- c) El rol dels partits i la figura del líder.
- d) La influència de la campanya electoral

6. L'ABSTENCIÓ I LA PARTICIPACIÓ ELECTORAL

L'abstenció és també un fenomen que es dóna en les convocatòries electorals. Aquesta lliçó tracta d'aclarir-ne les causes i diferenciar-ne els tipus.

- a) Participació electoral versus altres tipus de participació.
- b) Tipologia de l'abstenció
- c) Les possibles explicacions de l'abstenció: posició social, actituds cíviques, contextes i utilitat dels vot.

Lectures obligatòries:

Lipset, S.M. (1981) *El Hombre Político. Las bases sociales de la política*. Madrid: Tecnos; capítol 6.

7. METODOLOGIA PER A L'ESTUDI DEL VOT

Aquesta lliçó pretén mostrar a l'estudiant les principals tècniques que s'utilitzen en els estudis electorals. Així, s'estudiarà com ho fan els professionals per a equivocar-se tant en les enquestes (!), com utilitzar els resultats agregats de les eleccions precedents, o com escriure un informe dels resultats l'endemà de les eleccions.

- a) Els estudis ecològics o de geografia electoral.
- b) Les enquestes electorals: trasvassaments, mecanismes d'atribució d'indecisos, efectes de les enquestes sobre el comportament electoral.
- c) Interpretació de resultats electorals.

Lectures obligatòries:

L'alumne haurà de recordar suficientment alguns temes dels tractats a l'assignatura de Tècniques d'Investigació, especialment aquells que fan referència a enquestes, taules de contingència, i correlació.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Dalton, R. (1988) *Citizen Politics in Western Democracies*. Chatham, N.J.: Chatham House.

Inglehart (1991): *El cambio cultural en las sociedades industriales avanzadas*, +Madrid, CIS.

Lipset, S.M. (1981) *El Hombre Político. Las bases sociales de la política*. Madrid: Tecnos.

Dowse, R. i Hughes, J. (1986) *Sociología Política*. Madrid: Aguilar.

PRÀCTIQUES:

Les pràctiques consistiran en treballs aplicats sobre resultats electorals, així com explotacions d'enquestes electorals. Es realitzaran en grups de tres o quatre persones, i la nota serà col·lectiva.

MÈTODE D'AVUACIÓ:

Les pràctiques comptaran fins a tres punts sobre la nota final. L'actitud i la participació a classe poden alterar la nota final fins a dos punts. La resta de la nota provindrà d'un examen final.